

ΕΝΑΣ ΑΠΙΘΑΝΟΣ ΧΙΜΑΙΡΟΚΥΝΗΓΟΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛ.

τὸν εἶχε παρηγορήσει κατὰ τὴν διάρκεια τῆς χρείας του.

Μαζὶ μὲ τὸν συμπαθητικὸ Χανιώτη συνάδελφο καὶ δημοτικὸ σύμβουλο κ. Ξανθοῦδάκη ἀνεβαίνουμε σκάλες ποῦ ὑποτρίζουν ὑπὸ τὸ φῶς μιᾶς λάμπας τοῦ πετρελαίου καὶ μὲ τὴ συνοδεία μιᾶς μαύρης γάτας. Προπορεύεται ὁ κόντε Μάλμος μὲ τὸ μυστηριώδες ὕφος ἀλχημιστῆ ποῦ προκείται νὰ ὁδηγήσῃ τοὺς βέ-

Ἡ ὁδὸς Νταλιάνη, ἓνας ἀπὸ τοὺς χαρακτηριστικοὺς δρόμους τῶν Χανίων, ὅπου ἀφάνεται ἀνέπαφο ἓνα ἀπὸ τὰ γραφικὰ λείψανα τῆς τουρκοκρατίας.

ὄλους στὰ ἄδυστα τῶν ἀδύτων τοῦ μεγάλου μυστικοῦ του.

Ἀνεβαίνουμε τὸ πρῶτο πάτωμα, τὸ δεύτερο, τὸ τρίτο.

—Καλύτερα ν' ἀρχίσουμε ἀπὸ πάνω, ψιθυρίζει.

Καὶ ἀρχίζουμε ἀπὸ πάνω.

Ἐπάρχει ἐδῶ στὸ τελευταῖο πάτωμα, ὅπ' ὅπου ἔχει κανένας μιὰ ὠραιότατη εἰκόνα τοῦ λιμανοῦ φωτισμένου ἀπὸ τὸ φεγγάρι, μιὰ βιβλιοθήκη. Εἶναι τὸ στανκουάριο τῶν παλαιῶν ἐκδόσεων καὶ τῶν ἀρχαίων ποῦ ἔχει μαζέψῃ ὁ Ἀντώνιος Μάλμος καὶ ποῦ τὸν ταξινομεῖ γιὰ νὰ μποροῦν νὰ τὸν χρησιμοποιήσουν οἱ μελετητὲς τῆς Κρητικῆς ἱστορίας.

Ἀνάμεσα στὰ σημαντικὰ δοκουμενὰ αὐτῆς τῆς συλλογῆς βρίσκεται καὶ τὸ περίφημο ἀρχεῖο τοῦ Κλάραρχου Μαρκαντωνάκη, ποῦ περιέχει πολλὰ ἀνεκδοτὰ ἐπιδόχειρες ἐπιστολὲς τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου καὶ ποῦ ὁ μανιώδης συλλέκτης βρήκε πεταμένο σ' ἓνα μπακάλικο!

Ἐπάρχουν ἐδῶ ἐκδόσεις σπάνιες τῆς Βιέννης, τῆς Βενετίας καὶ τῆς Λειψίας, λευκώματα πολυτελῆ μὲ σπουδαία φωτογραφικὰ δοκουμενὰ, παμπάλαια Εὐαγγέλια μεγάλης ἀξίας καὶ σπάνιες περγαμνῆς, ὅπου εἶναι γραμμένα κεφάλαια τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἐπάρχουν ἀκόμη πολλὰ «Τεφελικά» ποῦ δὲν ἀπ' αὐτὰ εἶναι γραμμένα μὲ σίμα! Τὰ 1425 βιβλία ποῦ ἀναφέρονται στὴν ἱστορία τῆς Κρήτης εἶναι ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα κεφάλαια αὐτῆς τῆς βιβλιοθήκης, ποῦ στεγάζεται σ' ἓνα μισοερειπωμένο κτίριο, ὅπου βρίσκουν καταφύγιο οἱ κουκουβάγιες.

Ὁ Ἀντώνιος Μάλμος φυλλομετρεῖ ἓνα-ἓνα τὰ σπάνια βιβλία, τὰ χαδεύει μὲ ἀγάπη, θὰ ἔλεγα μὲ ἡδονικὴ συγκίνησι, καὶ ἐξαιρεῖ σὲ τὸνο μινὸρε τὴν σπουδαιότητά τους.

—Ὅριστε! Αὕτῃ εἶναι ἡ Λευκὴ Βίβλος τῶν Τούρκων τοῦ 1898, ὅπου περιγράφεται ἡ μάχη τῆς Μαλαζας καὶ ὅπου ὑπάρχει καὶ φωτογραφία τοῦ ἀειμνήστου Κωνσταντίνου... Κι' ἐδῶ θαυμάστε μιὰ σπανιώτατη ἐκδοσι, ὅπου ὑπάρχουν ὅλα τὰ μέλη τοῦ μεγάλου τάγματος τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ. Θέλετε νὰ ἰδῆτε καὶ τὴ φωτογραφία ἑνὸς παληανθρώπου; Εἶναι κι' αὐτὸς μέλος τοῦ τάγματος...

Πρόκειται περὶ τοῦ Κρητικοῦ ἡγμένου τῆς Σάμου Ἀνδρέα Κοπάση, τὸν ὅποιον ἐξετέλεσαν στὸ Βαθὸ ἀνθρωποὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Μακεδονικοῦ Κομιτάτου, διαλεγμένοι, ἂν δὲν σφάλω, ἀπὸ τὸν Γεώργιο Κονδύλη στὸ Ἀϊβαλί.

Ἐκεῖνα ποῦ εἶναι ὄχι μόνο σπάνια καὶ μεγάλης ἀξίας λείψανα σπανιότητος, ἀλλὰ καὶ ἀληθινὰ δημιουργήματα τέχνης, εἶναι τὰ μικροσκοπικὰ Κοράνια. Ἐνα ἀπ' αὐτὰ ἔχει συγκεντρωθῆ σὲ 248 χειρόγραφες σελίδες. Ἐν' ἄλλο εἶναι γραμμένο σ' ἓνα κουτί ἀπὸ σπέρτα! Τέλος ὁ κόντε Μάλμος κατέχει τὶς δέκα ἐντολὲς γραμμένες μὲ αἶμα — μὲ τὸ αἶμα του — ἀπὸ τὸν σοφὸ Ἀρχιεραβδῖνο τῆς Κρήτης Ἀδραάμ Εὐλαγῶν πάνω σ' ἓνα κόκκο σταριοῦ!

Αὐτὲς τὶς δέκα ἐντολὲς, τὶς γραμμένες πάνω σ' ἓνα κόκκο σταριοῦ καὶ κλεισμένες σ' ἓνα μαῦρο κουτάκι ἀπὸ δέρμα μὴ κρεωφάγου ζώου, ὁ σοφὸς Ραββίνος ἔβαλε πάνω στὸ κεφάλι τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου, ὅταν ὁ ἀείμνητος στρατηλάτης εἶχε ἐπισκεφθῆ, μετὰ τὴν ἔνωσι τῆς Κρήτης, τὴ Μεγάλῃ Συναγωγῇ.

Ὅλ' αὐτὰ τὰ ετεφελικά, δέκα τρία τὸ, ἀριθμῶ, αὐτὰ τὰ Κοράνια, ποῦ εἶναι θαύματα πίστεως καὶ ὑπομονῆς, εἶναι τυλιγμένα σὲ μαῦρα βελούδα καὶ φυλάσσονται μέσα σὲ συρτάρια, ὅπου ὑπάρχουν εἰδικοί Γερμανικοὶ κύλινδροι μὲ πυροσβεστικὰ ὕγρα αὐτόματης λειτουργίας. Καὶ πολλὰς ἀπὸ τὶς πολυτίμες ἐκδόσεις — εἶναι προφυλαγμένες ἀπὸ τὴν ὑγρασία μέσα σὲ ξύλινες θήκες. Ἀλλὰ χάος ἐπικρατεῖ ἀκόμα στὴν ὑπὸ συγκρότησι βιβλιοθήκη τοῦ κόντε Μάλμου. Ἀπὸ αὐτὸ τὸ χάος ὅμως ἡ ὑπομονὴ τοῦ συλλέκτη καὶ βιβλιοφίλου θὰ δημιουργήσῃ ἓνα λαμπρὸ ἀρχεῖο δοκουμενῶν, ποῦ θὰ εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ ὅποιον θέλει νὰ μελετήσῃ, νὰ περιγράψῃ καὶ νὰ σχολιάσῃ τὴν πολυτάραχη κι' αἰματηρὴ ἱστορία τῆς Κρήτης.

Ἀλλὰ πὼς νὰ περιγράψω τὰ ἄλλα, τὰ ἄπειρα καὶ μιᾶς ἀπίθανης ποικιλίας ἀντικείμενα τῆς συλλογῆς Μάλμου;

Δὲν πρόφθανα νὰ βλέπω καὶ νὰ σημειῶνω.

Ὁ συλλέκτης εἶχε φθάσει, ὅταν κατεβήκαμε στοὺς ἄλλους ὀρόφους, μὲ τὸ φῶς τῆς ἴδιας λάμπας ποῦ τρεμάσθινε, στὸ ἀποκορύφωμα τῆς συλλεκτικῆς του ἐξάψεως.

Ἐπάρχουν τὸ ἓνα κι' ἄρηνε τὸ ἄλλο. Ἀοιγε καὶ κλειοῦσε κουτιά καὶ συρτάρια. Πηδούσε ἀπὸ τὴ Μινωικὴ ἐποχὴ στὸν Μεσαίωνα καὶ ἀπὸ τὴν Ἀραβικὴ κατοχὴ στὴν Βενετοκρατίαν. Ἐπειτα ξαφνικὰ βυθίζοταν σ' ἔκστασι ἐμπρὸς σ' ἓνα ἀπολίθωμα ἢ σ' ἓνα κεφάλι τῆς Μίδουσας!

Ἀλλὰ καὶ τί δὲν ὑπῆρχεν ἐδῶ: Σχιστόλιθοι, Δευδρίτες, Σκαρβαῖοι Ἰεραὶ, τὸ κύπελλο καὶ 4 βέλη τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου (!), εἰδῶλια Μινωικῆς τέχνης, λυχνάριον, κομμάτια ἀπολιθωμένης λάβας, τρία βάζα ἢ κάλυκες ἀπ' αὐτοὺς ποῦ περιέψαν τὸ μυστικὸ Βυζαντινὸ ὕγρο πῦρ, ἓνα κρανίον προϊστορικὸ καὶ ἓνα κομπολόγι ἀπὸ κεχριμπάρι, ποῦ πάνω στὴ συγκίνησι τοῦ εἶχε χαρίσει ὁ πρίγκηψ Γεώργιος σὲ μιὰ Κρητικὴ δέσποινα, τὴν κ. Μάντακα, ποῦ πρώτη τοῦ εὐχῆθηκε κατὰ τὴν ἀποδιδόσιν του στὴν Κρήτη!

Ὅλ' αὐτὰ μοῦ τὰ παρουσιάζει ὁ κόντε Μάλμος μὲ πάθος, μὲ ἐξασπὶ ἱερῆ. Δὲν εἶμαι οὔτε ἀρχαιολόγος, οὔτε ἀνθρωπολόγος, οὔτε μεταλλειολόγος, οὔτε παπυρολόγος καὶ δὲν μπορῶ νὰ ἔχω γνώμη ἐπὶ τῆς αὐθεντικότητος τῶν ἀντικειμένων τῆς συλλογῆς Μάλμου. Ἐπάρχει ὅμως ἓνα γεγονός ποῦ μὲ προδισθέτει καλῶς: Ἡ ἀφιλοκέρδεια τοῦ συλλέκτη. Ἐπάρχουν ἀκόμη καὶ πίνακες ζωγραφικῆς στὸ ἐρημητήριο τοῦ Ἀντωνίου Μάλμου, ὅμως αὐτοὶ δὲν παρουσιάζουν παρὰ μόνον οἰκογενειακὸ καὶ Ἰωσῆ ἱστορικὸ ἐνδιαφέρον.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὑπάρχουν σ' αὐτὴ τὴν περίεργη συλλογὴ, τῆς ὁποίας οἱ πηγὲς χάνονται στὰ βόθη τῶν αἰώνων, πολλὰ ἀντικείμενα μετρίως ἀξίας. Ἀλλὰ εἶναι ἐπίσης βέβαιον ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἀρκετὰ μεγάλης ἀξίας ἐκθέματα, ποῦ θὰ μπορούσαν, στεγασόμενα εὐπρεπῶς νὰ σχηματίσουν μιὰ λαμπρὴ συλλογὴ ἢ μιὰ ἀξιόλογον πτέρυγα ἐνὸς τοπικοῦ μουσείου.

Ἀλλὰ ποῦ νὰ στεγασθοῦν; Τὸ μεγάλο σπῆτι τοῦ συλλέκτη εἶναι δεσμιευμένο ἀπὸ τὸ Ἐνοικιστάσιο. Καὶ ὁ Ἀντώνιος Μάλμος, ὅπως εἶπα, ζῆ τῶρα μὲ τὶς ἀναμνήσεις του, μὲ τὶς ἐλπίδες του καὶ μὲ τὶς ἐξαιρέσεις παραισθησεῖς του, ἐν τιμητικῇ πενίᾳ, μέσα στὸν λαβύρινθο τοῦ παλαιοῦ ερειπωμένου κτιρίου, ὅπου ζοῦν μιὰ ζωὴ ἀσκητικὴ ἢ μητέρα του, μιὰ ἀτυχήσασα κυρία ἐπὶ τῶν τιμῶν τῆς Βασιλισσῆς Σοφίας, καὶ μιὰ διμοιρία ἀπὸ ποικιλόχρωμες καὶ σταϊκὲς γάτες!

Ὅμως ὁ κόμης Ἀντώνιος Μάλμος ἢ Ἀντώνιος Μάλμος, δὲν ζητεῖ περισσότερα γιὰ τὸν ἑαυτὸ του, ὅπως δὲν ζητοῦν καὶ οἱ προστατευόμενοί του περισσότερα ἀπὸ αὐτόν. Ὁ θησαυρὸς μόνον... «Ὁ θησαυρὸς μου». Κατὰ τὰ ἄλλα... Βάνιτας βανιτάτουμ βάνιτας!...

Δ. ΚΑΛΩΝΑΣ

Θ. ΦΥΛΛΟΥ (3845) 11427

ΑΒΑΝΤΙΝΟΣ (1924—1938)

ΕΘΝ. ΜΠΟΡΤΟΛΗΣ

α: Πειραιώς 9—11, 'Αθήναι

β: Λυκούργου 8

Δ. ΑΒΑΝΤΙΝΟΥ

ΑΠΟ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ
ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

ΣΤΗΝ 'ΟΒΡΙΑΚΗ

ΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ ΖΗ

ΕΝΑΣ ΑΠΙΘΑΝΟΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΜΑΣ

ΧΙΜΑΙΡΟΚΥΝΗΓΟΣ

Ο ΚΟΝΤΕΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΑΛ
ΜΟΣ. — ΜΑΝΙΩΔΗΣ ΣΥΛ-
ΛΕΚΤΗΣ ΘΗΣΑΥΡΩΝ. —
ΣΠΑΝΙΑ ΒΙΒΛΙΑ, ΠΟΛΥΤΙ-
ΜΑ ΑΡΧΕΙΑ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΓΡΑ-
ΦΑ ΓΡΑΜΜΕΝΑ ΜΕ ΑΙΜΑ

ΟΙ ΔΕΚΑ ΕΝΤΟΛΕΣ

ΓΡΑΜΜΕΝΕΣ Σ' ΕΝΑ

ΚΟΚΚΟ ΣΤΑΡΙΟΥ

Του απέσταλμένου μας
κ. ΔΗΜ. ΚΑΛΛΟΝΑ

Στην 'Οβριακή τών Χανίων
εγνώρισα έναν περίεργο άνθρω-
πο, έναν από εκείνους τους απί-
θανους για την εποχή μας τύ-
πους, που αναλίσκονται στην
συστηματική καλλιέργεια ενός
πάθους και που είναι έτοιμοι
ν' αντιμετωπίσουν κάθε ένδεχό-
μενο και να δεχθούν κάθε θυσία

'Ο 'Αντώνιος Μάλμος

υπερασπίζοντας τις ιδέες τους.
'Ο άνθρωπος που εγνώρισα
ένα βράδυ στην 'Οβριακή τών
Χανίων ήταν πλούσιος και τώρα
είναι φτωχός. Έχει ένα μεγά-
λο ακίνητο και είναι αναγκασμέ-
νος, εξ αίτίας του 'Ενοικιοστα-
σίου, να φιλοξενηθεί μέσα στα
έρεϊπια, έχει απέραντη μνήμη
και ένα θησαυρό που θα του έ-
πέτρεπε να ζή τη ζωή ενός με-
γιστάνου. Προτιμάει, ωστόσο,
να ζή με τις αναμνήσεις του και
τις φαντασιώσεις του — άδυ-
σώπητος κέρβερς του θησαυρού
του.

Συλλέκτης, μανιώδης, ο άν-
θρωπος αυτός, απίθανα ιδεολό-
γος, είναι ταυτόχρονα ένας μα-
χητικός, οίστρηλατούμενος από
αδάμαστη υπομονή και ανατα-
ρασσόμενος από λαμπρές παρ-
αισθήσεις. Είναι ένας χιμαιρο-
κυνηγός και ταυτόχρονα ένας
φλογερός έραστής τών ωραίων
πραγμάτων, που τ' αναζητεί
παντού, όπως ο αρχαιολόγος ά-
ναζητεί κάτω από τ' άλλοτεπάλ-
ληλα στρώματα του έδάφους τα
λείψανα τών αρχαίων πολιτι-
σμών και τών χαμένων, έθνοτή-
των.

Τό κτίσμα που φιλοξενεί ση-
μερα αυτόν και τον θησαυρόν
του είν' ένα πελώριο τετράπατο
άρχοντικό, που ανήκει στο γυιό
του περίφημου Τούρκου φιλέλλη-
να Χαμίτ Βεϊζαντέ. Βρίσκεται
στο κέντρο της 'Οβριακής και
δεσπόζει του λιμανιού. 'Εδώ σ'
αυτό τό σπίτι, που σήμερα εί-
ναι ένα αξιοπρεπές έρεϊπιο, έ-
μεινεν ο Βενιζέλος την εποχή
του Θερίσσου κι' απ' έδω ξεκί-
νησε για ν' αναπετάσει την ση-
μαία της επαναστάσεως Λίγο
πίδ κάτω άριστερά μου δείχνει
ό κόμης 'Αντώνιος Μάλμος —
περί αυτού πρόκειται—τό σπί-
τι της μεγάλης φίλης του 'Ε-
λευθερίου Βενιζέλου, αυτής που

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ 4ην ΣΕΛ.